

missions retslige Beskaffenhed op. Lad os et Øjeblik se paa, hvorledes Sagen vilde være blevet behandlet, hvis vi slet ikke havde faaet denne ulyksalige Kommissionslov, men alt var gaaet paa ganske sædvanlig Maade efter de sædvanlige Regler. Hvad vilde der saa være sket? Der vilde være sket det, at efter September-Krakket og Landmandsbankens Rekonstruktion i September vilde Bankspektøren have faaet Ordre til at undersøge Landmandsbankens Forhold: hvorvidt den havde været ledet efter betryggende Forretningsprincipper og Aarsagerne til den Misère, den var kommet ud i. Dersom Bankspektøren ikke selv kunde overkomme dette, som var hans Pligt, og som det i hvert Fald var den højtærede Handelsministers Pligt at sætte ham i Gang med, kunde han have faaet tilforordnede, lige saa mange, det skulde være, af banksagkyndige Mennesker, uafhængige, Ekspertter. Saa vilde Undersøgelsen ganske simpelt være gaaet sin Gang, og saa vilde den Side af Kommissionens Arbejde, Undersøgelsen af de bankmæssige Forhold, der nu er henlagt til Kommissionen selv, være blevet oplyst ad denne ganske naturlige Vej. Dersom man mente, at Bankspektøren var i saa høj Grad Part i Sagen, at man i dette Tilfælde maatte have en ekstraordinær Kommission, ja, saa kunde man have taget en ekstraordinær økonomisk Undersøgelseskommission til at undersøge det hele Spørgsmaal, inklusive Bankspektørens Arbejde. Ved Siden af vilde den egentlige retslige Side af Sagen være blevet varetaget paa sædvanlig Maade, og der er intet, der tyder paa, at dette i og for sig ikke skulde være tilfredsstillende. Politiet vilde have foretaget de nødvendige Efterforskninger, det vilde hurtigt have kunnet konstatere, hvem der var Grund til at rejse Sigtelse imod til at begynde med; Overanklageren vilde i Overensstemmelse med Retsplejeloven have samarbejdet med Politiet, og naar han havde faaet det fornødne Materiale, vilde han have rejst Sigtelse og have begæret Forundersøgelse. Og Forundersøgelsen vilde være begyndt, enten ved den sædvanlige Undersøgelsesret, en Byretsdommer, eller den højtærede Justitsminister kunde i dette Tilfælde have beskikket en Landsretsdommer, hvad der vilde være rimeligt, til at være Undersøgelsesret, og han kunde ogsaa have beskikket en Undersøgelseskommission, maaske bestaaende af et Par Dommere, til at foretage Forundersøgelsen. Og saa vilde Sagen successivt være blevet oplyst under Forundersøgelsen.

Der staar udtrykkelig i Retspleje-

loven om Fremgangsmaaden paa Forundersøgelsesstadiet følgende: „Forundersøgelsen begrænses i Regelen til de Sigtede og de Handlinger, som er betegnede i Begæringen. Fremkommer der under Forundersøgelsen grundet Mistanke mod andre Personer eller om andre Forbrydelser end dem, der er nævnte i Begæringen, bør Retten give Paa-talemyndigheden fornøden Meddelelse; dog kan Retten uden at afvente yderligere Begæring foretage saadanne Skridt, som ikke uden Ulempe kan udsættes.“ Hele Sagen vil processuelt udfolde sig paa en ganske naturlig betryggende og regelmæssig Maade, og der er ingen Sandsynlighed for, at den ikke skulde kunne blive oplyst tilstrækkeligt — kriminelt, og at de, der fortjente at tiltales, ikke ogsaa vilde eller kunde blive tiltalt. Det eneste, der kunde ankes herimod, er, at Fremgangsmaaden vilde være lidt langsommeligere, end den vilde blive ved Hjælp af en Kommission, hvor der er flere Dommere som Medlemmer. Nu har den højtærede Justitsminister i Stedet for valgt en anden Fremgangsmaade og kombineret den rent bankmæssige, økonomiske Undersøgelse med den retslige, strafferetslige og civilretslige, Undersøgelse. De to gaar Haand i Haand og foretages af de samme Medlemmer. Den højtærede Justitsminister havde oprindeligt i sit Forslag tænkt sig, at denne Kommission til at begynde med udelukkende skulde fungere som en Efterforskningskommission, altsaa principalt som en bankteknisk Efterforskningskommission, og hvis den højtærede Justitsminister saa mente, at der efter det fremkomne var Grund til at rette Sigtelser mod bestemte Personer, kunde han anerkende den som en Undersøgelsesret. Det var denne Fremgangsmaade, som man fra Folketingets Side fandt indeholdt Spiren til Vilkaarlighed, fordi det er de samme Mennesker, der sidder i begge disse Institutioner: Efterforskningskommissionen og Undersøgelsesretten, men der var en vis Garanti mod Vilkaarlighed, naar det var den højtærede Justitsminister selv, der bestemte, naar Kommissionen skulde være Efterforskningsinstitution, og naar den skulde være Undersøgelsesret. Dette ændrede Folketinget imidlertid, og det blev bestemt, at den straks skulde være Undersøgelsesret.

Hvorledes vilde nu Forholdet være blevet, hvis denne Kommission straks var blevet en Undersøgelsesret? Saa vilde Forholdet kriminelt-processuelt være fuldstændigt analogt med det Tilfælde, at det var en Landsretsdommer eller en sædvanlig Undersøgelsesdommer, der havde undersøgt Sagen.